

UVOD

POJAM ZALOŽNOG PRAVA

Založno pravo je stvarno pravo na tuđoj stvari na osnovu koga poverilac može naplatiti svoje potraživanje iz vrednosti založene stvari (ako dužnik ne ispuni obavezu o dospelosti) pre ostalih poverilaca.¹⁾

Založno pravo je akcesorne prirode jer je zavisno od potraživanja koje obezbeđuje. Zbog toga ono ne može biti glavno, već samo sporedno. Založnom pravu prethodi potraživanje poverioca prema dužniku, a založno pravo je usmereno ka stvari koja služi za obezbeđenje potraživanja. Ono obezbeđuje založnom poveriocu namirenje iz založene stvari, čak i onda kada se obični (hirograforni) poverioci ne mogu naplatiti delimično ili u potpunosti.

Pravna priroda založnog prava u pravnoj teoriji je sporna. Jedni smatraju da je to stvarno pravo, drugi da je obligaciono pravo. Neki smatraju da je samo založno pravo na stvari stvarno pravo, dok je založno pravo na pravima - posebno potraživanjima, obligaciono.

Založno pravo na pokretnim stvarima naziva se ručna zaloga, a založno pravo na nepokretnostima hipoteka.

Ručna zaloga nastaje predajom založene stvari poveriocu u državinu, dok se založno pravo na nepokretnosti stiče upisom u javne knjige, a nepokretnost ostaje u državini dužnika.

Založni poverilac može realizovati potraživanje koje je obezbeđeno založnim pravom iz vrednosti založene stvari samo sudskim putem (načelo oficijelnosti zaloge). U našem pravnom sistemu je zabranjena lex commissoria.²⁾

Založno pravo može postojati samo na određenoj stvari i njime se može obezbediti samo određeno potraživanje uz izuzetke koji se odnose na uslovno i buduće potraživanje.

Založno pravo je nedeljivo, jer cela stvar obezbeđuje potraživanje dok ne bude namirena u celini.

Založiti se može svaka individualno određena nepotrošna pokretna stvar koja se nalazi u prometu, kao i stvar određena po rodu ako se individualizuje, pa čak i novac pod određenim uslovima (određena, posebno izdvojena suma novca ili određeni deo novčane mase).

- 1) dr. Obren Stanković i dr. Miodrag Orlić - Udžbenik Stvarno pravo, Beograd.
- 2) lex commissoria – pravo poverioca da u slučaju ne plaćanja potraživanja, založnu stvar zadrži

Na osnovu pravosnažne sudske odluke kojom se dužniku nalaže isplata duga, zalagoprimac može podneti predlog sudu da se založna stvar proda na javnoj prodaji u izvršnom postupku, radi namirenja potraživanja obezbeđenog zalogom. Založena stvar se po pravilu prodaje na javnoj prodaji, osim ako stvar ima tržišnu ili berzansku cenu, u kom slučaju se prodaje po toj ceni. Iz cene dobijene prodajom založene stvari zalagoprimac ima pravo da naplati glavno potraživanje, kamatu, troškove realizacije zaloge i troškove čuvanja založene stvari.

Kada se založena stvar nalazi u rukama zalagoprimca, glavno potraživanje zalagoprimac može naplatiti iz cene dobijene prodajom i onda kada je potraživanje zastarelo, ali u tom slučaju ne može se naplatiti kamata. Zalagoprimac ima pravo prvenstva u namirenju iz založene stvari, tj. vrednosti dobijene prodajom.

Moguće je i višestruko zalaganje iste stvari. U tom slučaju redosled isplate određuje se prema vremenu kada su nastala založna prava, a ne prema vremenu nastanka potraživanja. Obrnut redosled namirenja važi u poslovima privrednog prometa. Taj red je obrnut redu nastanka založnih prava i naplata se vrši od poslednjeg nastalog potraživanja, pa unazad.

Pravilo je da zalagoprimac ima državinu stvari, sudržavinu ili posrednu državinu (u slučaju višestrukog zalaganja). Državina docnijeg zalagoprimca (kod višestrukog zalaganja) ogleda se u tome da zalagodavac pismeno obavesti prvog zalagoprimca o zaključenju drugog ugovora o zalozi i naloži mu da u slučaju isplate potraživanja, založenu stvar preda drugom zalagoprimcu, a ne da je vrati zalagodavcu.

Založena stvar će na zahtev zalagodavca biti predata trećem licu (koje će je držati za zalagoprimca) u slučaju kada zalagoprimac predmet zaloge ne čuva kako treba ili sa njom postupa suprotno ugovoru ili zakonu. Takav zahtev se ostvaruje sudskim putem. U tom slučaju zalagoprimac ima državinu posredno, preko trećeg lica, koje stvar drži u njegovom - zalagoprimčevom interesu.

Zalogoprimac nema pravo na upotrebu založene stvari (osim ako je ugovorom predviđeno), a ima pravo na plodove (osim ako to pravo ugovorom nije isključeno). Od ubranih plodova smanjuje se iznos dugovanja.

Zalagodavac odgovara za materijalne i pravne nedostatke založene stvari. Ako založena stvar u trenutku zalaganja ima nedostatke, zalagoprimac ima pravo na dopunu zaloge. Ako vrednost založene stvari bude smanjena posle tog trenutka, zalagodavac ne duguje drugu stvar u zalogu, kao i ako založena stvar propadne usled više sile ili krivicom trećeg.

Zalogoprimac ima pravo sledovanja putem tužbe za povraćaj državine založene stvari, u kom postupku će uspeti samo ako tuženi nema pravni osnov za državinu ili ima slabiji pravni osnov. On ima pravo i na samopomoć.

Zalogoprimac ima obavezu da čuva založenu stvar sa pažnjom dobrog domaćina ili dobrog privrednika kod ugovora u privredi, bez obzira da li ima pravo da je upotrebljava ili ne (u suprotnom zalogodavac može preko suda da traži oduzimanje stvari od zalogoprimca i predaju trećem na čuvanje). On ima obavezu da se uzdrži od upotrebe stvari (osim ako je ugovorom drukčije predviđeno) i da založenu stvar vrati zalogodavcu po izmirenju duga.

Obaveze zalogoprimca nastaju u trenutku kada mu zalogodavac preda založenu stvar ili ispravu koja mu omogućava isključivo pravo raspolaganja založenom stvari.

Potraživanje obezbeđeno zalogom može se ustupiti trećem (prijemniku) a zajedno sa njim na prijemnika prelazi i založno pravo kao akcesorno. Pristanak zalogodavca nije potreban, već je dovoljno obaveštenje o ustupanju. U slučaju ustupanja prijemnik stiče i pravo potraživanja i založno pravo.

Ako se zalogodavac usprotivi da založena stvar bude predata u državinu prijemniku, tada će ona ostati kod ustupioca, koji je čuva za račun prijemnika. U tom slučaju ustupilac gubi založno pravo, iako je založena stvar ostala u njegovim rukama. Tada prijemnik ima posrednu državinu stvari preko ustupioca. Prijemnik ima pravo da traži isplatu duga, i namirenje iz založene stvari.

Založni poverilac ima pravo na podzalogu³⁾, čime se zalaže i založno pravo kao akcesorno. Pristanak zalogodavca nije potreban, ali se on može usprotiviti predaji stvari, u kom slučaju će podzalogodavac imati posrednu državinu na založenoj stvari.

Prestankom potraživanja obezbeđenog zalogom, prestaje i založno pravo, osim ako se radi o zastarelom potraživanju, a stvar se nalazi u rukama poverioca.

Založno pravo prestaje i odricanjem zalogoprimca, protekom roka ako je vremenski ograničeno, propašću založene stvari, konfuzijom⁴⁾, konsolidacijom⁵⁾ i javnom prodajom založene stvari.

Založiti se može isto kao i stvar, potraživanje prema trećem licu, osim onih koja su po svojoj prirodi neprenosiva, vezana za ličnost dužnika ili zakonom zabranjena. Zalaganje se vrši ugovorom o zalozi. To je trojni odnos: zalogoprimac, zalogodavac i dužnik. Dužnik mora biti obavešten o ugovoru o zalozi i to pismeno.

Potraživanje sadržano u obveznici na donosioca zalaže se prostom predajom hartije od vrednosti.

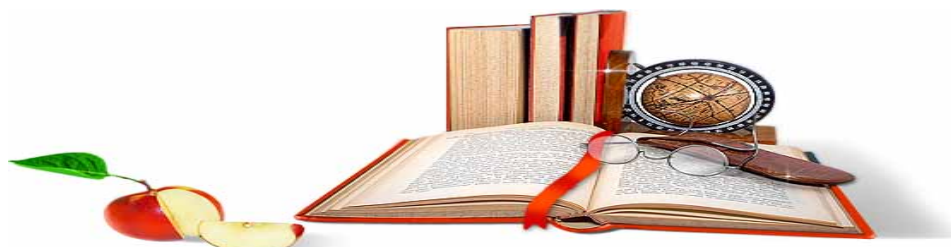
Potraživanje sadržano u hartijama po naredbi, zalaže se indosamentom i predajom hartije zalogoprimcu.

– podzaloga – pravo da poverilac svoje potraživanje založi

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com

-
-